

SZÖVEGÉRTÉS – SZÖVEGALKOTÁS

Tanulói munkafüzet

5

A kiadvány KHF/4285-13/2008 engedélyszámon 2008. 08. 27. időponttól tankönyvi engedélyt kapott.

Educatio Kht. kompetenciafejlesztő oktatási program kerettanterv.

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési terv Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült, a sulíNova oktatási programcsomag részeként létrejött tanulói információhordozó. A kiadvány sikeres használatához szükséges a teljes oktatási programcsomag ismerete és használata.

A teljes programcsomag elérhető: www.educatio.hu címen.

FEJLESZTÉSI PROGRAMVEZETŐ

KORÁNYI MARGIT

VEZETŐ FEJLESZTŐK

**ARATÓ LÁSZLÓ
KÁLMÁN LÁSZLÓ**

SZAKMAI BIZOTTSÁG

BÓKAY ANTAL ELNÖK
BÁNRÉTI ZOLTÁN LEKTOR
CSERHALMI ZSUZSA
GYŐRI JÁNOS
SCHEIN GÁBOR

ALKOTÓSZERKESZTŐ

SCHILLER MARIANN

SZAKMAI LEKTOROK

A SZAKMAI BIZOTTSÁG TAGJAI
PETHŐNÉ NAGY CSILLA

FELELŐS SZERKESZTŐ

NAGY MILÁN

**BORÍTÓGRAFIKA
TIPOGRÁFIA**

**SZŰCS ÉDUA
BÁRD JOHANNA**

**TANTÁRGYPEDAGÓGIAI SZAKÉRTŐ
TUDOMÁNYOS-SZAKMAI SZAKÉRTŐ
TECHNOLÓGIAI SZAKÉRTŐ**

**A TANKÖNYVVÉ NYILVÁNÍTÁSI ELJÁRÁSBAN
KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK**
KATONA MÁRIA VALÉRIA
DR. KAKUSZI B. PÉTER
KIRÁLY ILDIKÓ

© **SCHILLER MARIANN**
© **GYESKÓ ÁGNES**
© **EDUCATIO KHT., 2008**

RAKTÁRI SZÁM:

H-ASZE0705

TÖMEG:

200 GRAMM

TERJEDELEM:

9,24 A/5 ÍV

HARRY POTTER ÉS A TITKOK KAMRÁJA

Tanulói munkafüzet

Fejlesztő

Gyeskó Ágnes

TARTALOM

HARRY POTTER ÉS A TITKOK KAMRÁJA

- 5 A 2. KÖTET HELYE A SOROZATBAN
- 16 A *TITKOK KAMRÁJA* MINT MESE ÉS MINT KRIMI
- 27 ISKOLAREGÉNY – NEVELŐDÉSI REGÉNY, IDENTITÁS – ELŐÍTÉLETEK
- 42 KOMIKUM A REGÉNYBEN
- 52 A FILM ÉS A REGÉNY ÖSSZEHASONLÍTÁSA
- 56 KIEGÉSZÍTŐ FELADATOK, AJÁNLOTT OLVASMÁNYOK

1. A 2. KÖTET HELYE A SOROZATBAN

Attól függően, hogy hány kötetet olvastál a sorozatból, rátekintünk az egészre, majd fölelevenítjük a varázslóvilág legfőbb tulajdonságait, közelebbről is szemügyre vesszük a varázsigéket, a szereplők szokatlan neveit. És egy hosszabb feladatba is belevágunk.

1. Végezz gyűjtőmunkát!

a) Milyen kötetekből áll a sorozat (eddig)?

b) Hány kötetesre tervezte az író?

c) Mit tudsz az íróról és a regény(ek) keletkezésének körülményeiről?

d) Sorolj föl könyveket, filmeket, amelyekben a varázslatnak ugyanilyen fontos szerepe van!

e) Szerinted mi a Potter-sorozat sikerének a titka?

2. Hol, mikor, kik?

a) Milyen helyszíneken játszódik a regény? Rendeld a helyszíneket fejezetszámokhoz!

b) Mikor kezdődik és mikor végződik a cselekmény? Hány éves Harry?

c) Milyen tantárgyakat tanul, kik tanítják?

d) Mi bizonyítja a szövegben, hogy Dursleyékkel nem lehet szót érteni? Te mit tennél Harry helyében, hogyan viselkednél egy ilyen családban? Melyik híres mesealakra emlékeztet Harry helyzete Dursleyéknál?

.....

.....

e) Van-e olyan helyzet a regényben, amelyben mást tennél, mint Harry?

.....

.....

.....

.....

.....

3. Ki mennyit ismer a sorozatból?

A) A 2. kötetről

a) Milyen varázslatos tárgyak szerepelnek a regényben, melyik mire jó?

.....

.....

.....

.....

b) Cselekményvezetési (dramaturgiai) szempontból miért van szükség Colin Creevey szerepeltetésére? (Segítség: összefügg a válasz azzal a ténnyel, hogy melyik csoportban dolgozol, vagyis hogy nem olvastad a többi kötetet, nem ismered Roxfortot.)

.....

.....

.....

c) Hol, hogyan bukkannak fel a műben ezek a motívumok, mi a többletjelentésük?

(1) szem, szempár, tekintet

.....

.....

.....

(2) átváltozástan, átváltozások

(3) zokni

(4) vörös szín

B) Az első két kötetről

a) Készíts tízcentis dolgozatot! A többieknek foglald össze röviden az első kötet tartalmát, ki ne felejtsd az általad lényegesnek tartott elemeket!

b) Mik azok az érdekességek, amelyekre szerinted az első kötet nem ad választ?

c) A két kötetben hol, hogyan bukkannak föl ezek a motívumok, mi a többletjelentésük?

(1) 12-es szám

(2) tükör

(3) színek (vörös, zöld)

(4) rohadtkáposzta-szag

(5) hosszú ujjak

C) Az eddig megjelent kötetekről

a) A tetszési indexek (mutatók) szerint a kiadó listáján az első 4 kötet közül a 2. áll az utolsó helyen. Véleményed szerint miért?

b) Mi az oka akkor, hogy épp erről tanulunk? Véleményed szerint milyen érdekességei vannak ennek a kötetnek?

c) Milyen varázslatokra képesek a varázslók az általad olvasott kötetekben? Gyűjts össze néhányat emlékezetből!

d) Gyűjts néhány varázsigét! Lehet-e következtetni a varázsigé szövegéből arra, hogy mire használható?

VARÁZSIGE	MIRE VALÓ?	MIT JELENT?

e) Milyen varázslatokról, babonákról hallottál már? Szerinted van valóságalapjuk?

D) A szerepjátékról

Készíts tízcentis dolgozatot! Foglald össze a szerepjáték lényegét! Miért olyan népszerű ez a játék?

4. Készíts szómagyarázatot!

Mit jelent a mágia és a mágus szó? Próbáld meghatározást írni eddigi tudásod alapján, majd olvasd el a két szövegrészt, és alkoss új szómagyarázatot!

Mágia:

.....

.....

.....

Mágus:

.....

.....

Bakos Ferenc: *Idegen szavak szótára* – mágia: (görög–latin) 1. A természeti jelenségek befolyásolására végzett babonás cselekvések összessége, rendszere. 2. Bűvészet, szemfényvesztés.

Frazer, James George: *Az Aranyág* – a mágia: a természeti törvények hamis rendszere és egyúttal téves magatartásszabály. Alapjai: 1. A hasonló hasonlót hoz létre, vagyis a következmény hasonlít az okára. 2. A dolgok, amelyek egyszer kapcsolatban álltak egymással, továbbra is hatnak egymásra, még akkor is, ha a fizikai kapcsolat megszűnik köztük. Az első alapelvet a hasonlóság, a másodikat a kapcsolat vagy az átvitel törvényének nevezzük.

Mágia:

.....

.....

Mágus:

.....

.....

5. Válasszatok magatoknak feladatot az A), B)/a), B)/b), B)/c) vagy B)/d) feladatok közül!

Alkossatok 4-5-6 fős csoportokat olyan társaitokkal, akikkel jól tudtok együttműködni! Osszátok el a tevékenységeket, gyűjtsetek ötleteket! A fejezet utolsó óráján fogjátok bemutatni munkátokat. Beszéljétek meg azt is, hogyan teszitek ezt!

A) A Roxfort tipikusan angol iskola/kollégium. Gyűjtsétek ki az angol jellegzetességeket! Találjatok ki egy magyar varázslóiskolát: szokások, induló, jelmondat, házirend, órarend, speciálisan magyar tanárok, tantárgyak, ételek, sport, varázsigék (szójátékkal). Írásban és rajzban is rögzítsétek terveiteket!

B) Készítsetek varázslóújságot vagy hetilapot Harry Potter világában! Az újság legyen:

- a) a *Reggeli Próféta* egyik száma,
- b) a *Szombati Boszorkány* magazin egyik száma,
- c) kviddics szaklap (választott címmel),
- d) diákújság Roxfortban (választott címmel)!

6. Ha angolul tanulsz, oldd meg az A) feladatot! Ha nem tanulsz angolul, oldd meg a B) feladatot!

A) Keresd meg, mi (lehet) a jelentésük ezeknek a neveknek! Melyik szóból származhatnak? Hogyan függ össze a név jelentése viselőjének tulajdonságaival? (Használd az angol–magyar szótárt!)

(1) Bullstroke

.....

.....

(2) Clearwater

.....

.....

(3) Potter

.....

.....

(4) Weasley

.....

.....

(5) Wood

.....

.....

(6) Granger

(7) Pomfrey

(8) Longbottom

B) Magyarázd meg a nevek jelentését! Miért ez a neve a szereplőnek? Használd az *Idegen szavak szótárát* és valamilyen mitológiai lexikont!

(1) Bimba

(2) Cvikker

(3) Argus

(4) Minerva

(5) Piton

(6) Sinistra

(7) (nevem) Voldemort

A NÉPMESÉK SZEREPLŐIRE JELLEMZŐ

MINDKETTŐRE JELLEMZŐ

A HARRY POTTER SZEREPLŐIRE JELLEMZŐ

B) Összehasonlítás

- a) Hasonlítsd össze a jellegzetes népmesei eseményeket, fordulatokat, esetleg helyszíneket a *Harry Potter*éivel!

- b) Amelyek nem a népmeséből ismertek, azokat is gyűjtsd ki a táblázatba! Állapítsd meg, melyik műfajban talákoztál ilyesmivel!

JELLEGZETES ESEMÉNY, FORDULAT A MESÉBEN	UGYANEZ A HARRY POTTERBEN	NEM MESEBELI A HARRY POTTERBEN	MŰFAJ, AHONNAN ISMERŐS AZ ELEM

C) Főnix és mandragóra

a) Olvasd el az alábbi két szöveget, és készíts vázlatot!

„A főnix valóban élt. Ókori történészek állítása szerint (Tacitus, Hésziodosz) 500 évig élt, és temploma volt papokkal Heliopolisban. Halála előtt illatos fűszereket gyűjt, fészket rak magának, a fészek tüzet fog, a madár elég, és hamvaiból születik meg gyermeke, az új főnix, aki összegyűjti a hamvakat. Ez a legeredményesebb gyógyszerek közé tartozik Plinius szerint. Martialis szerint (római költő) nem a fia születik meg a hamvaiból, hanem ő maga születik újjá. Csodálatos hangon tud énekelni. A mai állattankönyvek nem említik.” (Fónagy Iván: *Mágia* c. könyve nyomán)

„A mandragóra tudvalevőleg kétnemű. A nőnemű mandragóra gyökere asszonytest, a levele olyan, mint a kerti saláta, a hímnemű mandragóra gyökere férfitest, és a levele a sárgarépa levelére emlékeztet. Ez az egyetlen ember–növény kereszteződés, mellyel a középkorban találkozunk. A legkeresettebb varázsszerek egyike volt, megtermékenyítette az asszonyokat. Nehéz volt mandragórát találni, még nehezebb volt kiemelni a földből: ilyenkor fülsiketítően sipítozott. A mandragóraásó viasszal tömte be a fülét, nehogy meghallja ezt a borzalmas kiáltást.” (Fónagy Iván: *Mágia* c. könyve nyomán)

b) Milyen információval egészítette ki a fenti két szöveg a regény főnixről és mandragóráról szóló részeit? Hogyan segítik a regény jobb megértését a szövegrészletek?

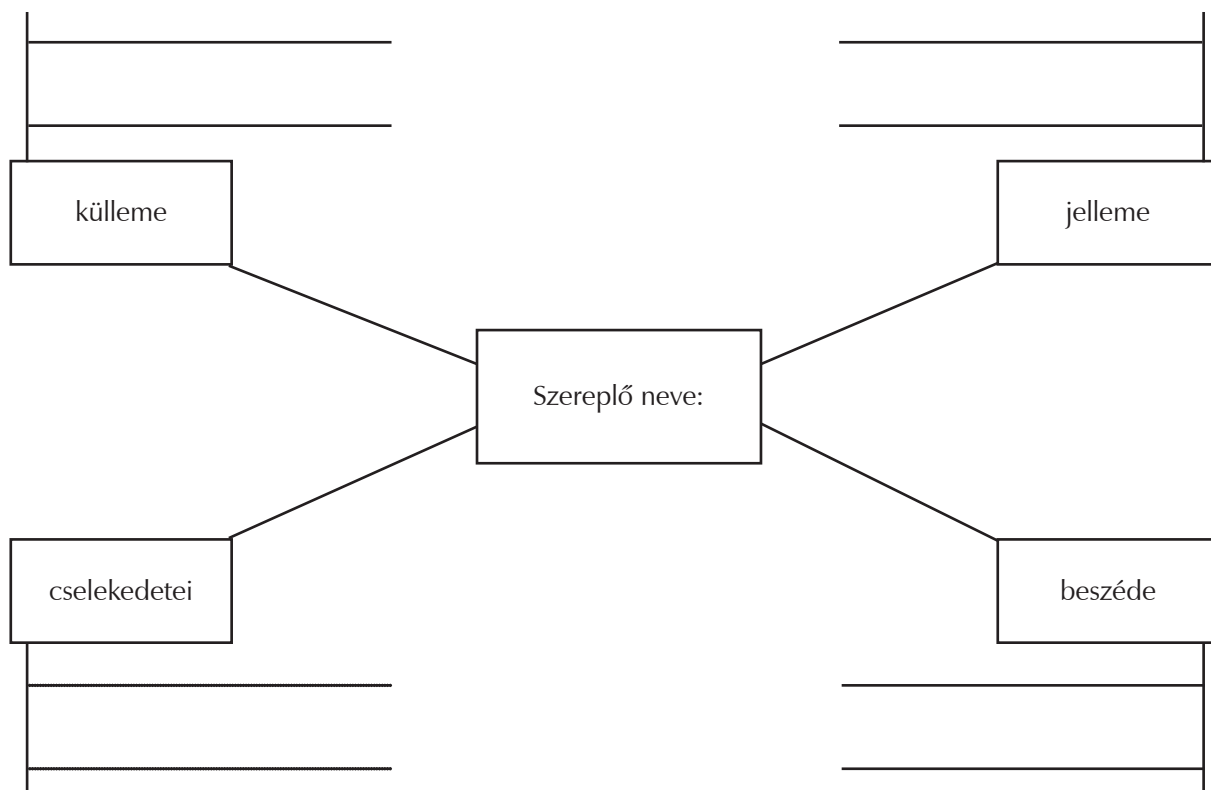
c) Miért olyan fontos ez az állat és ez a növény a regényben?

2. Beszélő nevek

a) Találkoztatok már népmesékben vagy műmesékben beszélő nevekkel? Soroljatok fel néhányat!

b) Mire jó a beszélő név?

3. Készíts jellemtérképet! Hogyan függ össze a beszélő név viselője jellemével, tetteivel, beszédével, külsejével?

4. Névadás

- a)** Húzzatok a kártyák közül, és állapítsátok meg, milyen eredetű a név, mi lehetett a jelentése, milyen emberre „ragasztották rá” először!

.....

.....

.....

.....

.....

- b)** Találjatok ki ti is hasonló neveket! Milyen emberre illene akár egy regényben az a név?

.....

.....

.....

.....

.....

5. A saját nevem

- a) Kérdezd meg otthon, honnan származik a ti nevetek, ezzel együtt azt is, vajon honnan származik a család, és hogy a származást fontosnak tartja-e. A válaszokról csak akkor kell beszámolnod, ha akarsz.

- b) Nézd meg Ladó János *Utónévkönyvében* az utóneved (keresztneved) jelentését! Szerinted illik hozzád a neved? Te is ezt a nevet választottad volna?

6. Ismerkedjünk meg a lankadatlan éberség szabályaival (a *Roxfort titkai* c. könyv nyomán), és tartsuk magunkat ezekhez, amikor a regényt olvassuk!

- a) Töltsd ki a táblázatot! Keress példákat a regényből!

SZABÁLY	PÉLDÁK
Az író azt gondolja komolyan, amit megismétel, illetve amit megismétel, arra figyeljünk nagyon!	
Ha hirtelen félbeszakít valamit, ott kulcsfontosságú nyomot rejtett el.	
Nincsenek véletlen egybeesések (helyszínek, nevek stb.).	
Ne fogadd el a szereplők magyarázatait!	

- b) A legjobb megoldásokat tűzzétek ki a témafalra!

7. A *Harry Potter* mint akciófilm?

- a) Gyűjts (egyéni munkával) olyan cselekményelemeket a regényből, amelyeket jól ismerünk az akciófilmekből! Gondolj a szereplőkre, a cselekmény szerkezetére és értékszerkezetére! Segít a pókhálóábra.

- b) Milyen hasonlóságokat és különbségeket találsz a mesékből ismert elemekhez viszonyítva?

- d) Miért fontos a harc ezekben a művekben?

- e) Keress „durva” (félelmetes, ijesztő, gusztustalan) részeket, jeleneteket a regényből! Ismersz-e híres mesékben ugyanilyen részeket? Miért van ilyenekre szükség a mesékben? És ebben a regényben?

8. Készíts kettéosztott naplót! Idézz fel öt fontos cselekményelemet! Írd le, mi erről a véleményed!

CSELEKMÉNYELEM	MEGJEGYZÉS

9. Tele van a regény talányokkal, rejtélyekkel, váratlanságokkal. Amikor olvassuk, nem tudhatjuk, minek milyen szempontból lesz jelentősége. Ne feledkezzünk meg a lankadatlan éberségről olvasott szabályokról! Bármilyen rejtélyes elem érdekes lehet.

a) Milyen érdekességeket jegyeztetek fel, aminek nem biztos, hogy köze van a nyomozáshoz?

b) Tekintsük végig, milyen érdekességeket jegyeztetek fel a nyomozás fontos állomásairól! Mikor történik az első rejtélyes esemény, mi az?

c) Mikor történik az első bűntény?

d) Van-e valamilyen logikája annak, kik az áldozatok és milyen sorrendben? Mi ez az elv?

e) Mikor, hol, miért kezdődik el a nyomozás? Miért nehéz erre válaszolni?

f) Hány nyomozást tudtál azonosítani a műben?

g) A főnyomozásnak milyen állomásait találtuk meg?

.....

.....

.....

h) Hol válik egyértelművé az olvasónak, hogy a napló és a bűntények valamiképpen összefüggnek? És Harry számára?

.....

.....

.....

i) Többet tud-e az olvasó a mű során, mint a „nyomozó” Harry?

.....

.....

.....

j) Van-e olyan elem, amit egy ideig csak Harry tud, a többiek nem?

.....

.....

.....

.....

k) Miért nem kérnek a gyerekek segítséget a felnőttektől a nyomozáshoz?

.....

.....

.....

.....

l) Hogy lehet az, hogy a gyerekek rájönnek olyasmire, amire még a legbölcsebb professzorok sem? Ez túlzó ifjúságiregény-fordulat vagy Harry sorsából következő sorsszerűség?

.....

.....

.....

.....

m) A „végén minden kiderül” dramaturgia mennyiben működik és mennyiben nem? Van-e olyan dolog, ami rejtélyes, és nem is derül ki a mű végén?

10. Zárónyilatkozat: Mi a véleményed?

– A megkülönböztetés szerintem

.....

.....

.....

.....

– A származás szerintem

.....

.....

.....

.....

3. ISKOLAREGÉNY – NEVELŐDÉSI REGÉNY, IDENTITÁS – ELŐÍTÉLETEK

Ebben a kötetben olvasunk először arról, hogy a varázslóvilág sem egységes: vannak, akik származásuk alapján ítélnék meg másokat, és ez számos probléma, konfliktus forrása.

Megnézzük, hogy mit tud Harry magáról, hogyan válik önmagává, mit tudnak mások róla, kinek, kiknek a nézőpontjából látjuk az eseményeket, hogyan vezeti az olvasót az elbeszélő.

1. Varázskvíz

	Kérdés	A	B	C	
1.	Hogy nevezzük az egész sorozatot?	szeptológia	heptológia	potterológia	
2.	Ki tanítja a bájitaltant?	Bimba	Madam Pomfrey	Piton	
3.	Mik a mandragórák?	állat-növény	ember-növény	növény	
4.	Micsoda Dobby?	valakinek a manója	Malfoyék házi-manója	a minisztérium gnómja	
5.	Hány gyereke van Rowlingnak?	1	2	3	
6.	Mi szabadította fel Dobbyt?	zokni	pulóver	párnahuzat	
7.	Mivé alakította át a nevét Denem?	Voldemort vagyok	nevem Volde-mort	én vagyok Volde-mort	
8.	Mit küldött Ronnak az anyukája?	rikoltót	gorombítót	rivallót	
9.	Kit változtatott először kővé/sóbálvánnyá a kígyó?	Colin	Justin	Mrs. Norris	
10.	Mi történt Fawkeszal, amikor Harry meglátta Dumbledore szobájában?	haldoklott	elhamvadt	muzsikált	
11.	Milyen átkot szórt magára Lockhart?	felejtésátkot	csiklandozó átkot	lefegyverző átkot	
12.	Mivel gyógyították meg Harry csontjait?	Pótcson-Fix	Pótcson-Rapid	Pótcson-Forsztó	
13.	Mitől hal meg egy Basiliskus?	kakaskukorékolás	kutyaugatás	pókokmegmászás	
14.	Mit tanított Dumbledore, amikor Denem a Roxfortba járt?	sötét varázslatok kivédése	átváltozástan	jóslástan	
15.	Kiről kapta a nevét a Mardekár?	Maldekár Maldezár	Mardekár Aladár	Mardekár Malazár	
16.	Ki írta a falra a feliratokat?	Ginny	Denem	Malfoy	
17.	Ki volt a kis Rubeus kedvenc állata?	Agyar	Bolyhoska	Aragog	
18.	Hogy jutott ki Fred és George Harry szobájából?	hajtűvel	Hopp-porral	varázsigével	

19.	Milyen színű szeme van Harry-nek?	barna	zöld	kék	
20.	Mit jelent Sinistra neve?	jobb	bal, baljós	jóslat	

2. Megkülönböztetés, előítélet

- a) A regény fő problémája, hogy létezik a Titkok Kamrája, és az kinyílik. Miért, mi célból történik ez?

.....

.....

- b) A regény mely részei előlegezik meg ezt a problémát?

.....

.....

- c) Milyen képet fest a muglik világáról az első kötet, kik képviselik ott a muglikat?

.....

.....

- d) Miben tér el a 2. kötet értelmezése a muglikról?

.....

.....

- e) Miért fontos ebből a szempontból, hogy Arthur Weasley muglirajongó?

.....

.....

- f) Kikről derül ki a tanulók közül, hogy muglik?

.....

.....

- g) Milyen szavakkal különböztetik meg a muglikat és a varázsló származásúakat?

.....

.....

- h) Csak a muglik vannak veszélyben? Még miféle máságról kapunk információkat?

.....

.....

- i) Csoportosítsuk a szereplőket abból a szempontból, hogy ezt a megkülönböztetést helyesnek tartja-e vagy sem! Mit figyeltél meg?

- j) Keressünk részeket a műben, ahol az elítélő és az egyetértő vélemények nyilvánvalóvá válnak!

- k) Szerinted honnan tudják egymásról a szereplők, hogy ki mugli, ki varázsló származású, és ki kvibli? Külső jegyek, illetve a név alapján? Vagy valaki ezt számon tartja? És ha igen, akkor ki, kik?

- l) Szerinted a többi részben folytatódik ennek a problémának a kibontása?

– Ha nem olvastad, mit jósolsz: igen, nem, hogyan?

– Ha olvastad: mit vettél észre?

- m) Találkoztál már történelmi tanulmányaid során vagy az életben bármikor ilyenfajta (származási) megkülönböztetéssel? Mit tudsz erről?

- n) Szerinted meg lehet ítélni az embereket csak annak alapján, hogy honnan származnak?

3. Harry, aki más, és egyéb másságok

A)

- a) Miben mások Ron és testvérei, mint a többiek? Szerinted egy rosszindulatú közösségben mivel, mikkkel csúfolnák őt?

- b) A regényben ki csúfolja őt és mivel?

- c) Hogyan reagál Ron a sértésekre, piszkálódásokra? Te mit tennél az ő helyében?

- d) Mit lehet egyáltalán tenni a sértések, megaláztatások ellen, mi segíthet?

- e) Szerinted Harry kiválasztott? Milyen szempontokból látszik teljesen átlagos gyerekeknek? Sorold fel!

- f) Mi mindenben tér el a többiektől? Sorold fel ezt is!

B)

- a) Mi az a képesség, ami Harry ellen hangolja a gyerekeket? Miért?

- b) Hogyan közösitik ki Harryt? Mit kell átélnie?

c) A barátai miért hisznek Harrynek? Hogyan lehetséges, hogy végig kitartanak mellette?

d) Draco Malfoy is más valamilyen szempontból, mint a többiek. Fogalmazd meg, miben tér el az átlagos diákoktól, de még a saját házabeliektől is!

e) Mi lehet a célja az elbeszélőnek ezekkel a közlésekkel? Hogyan vélekedjen az olvasó a sár-
vér–aranyvér problémáról? Figyelj arra, ki mit mond és kinek.

(1) – Szégyellhetnéd magad, hogy egy mugli származású lány mindenben lepipál téged – dörrent rá (a fiára) Mr. Malfoy.

(2) Hagrid mondja Malfoyékról: – A velejéig romlott az egész család, ezt mindenki tudja. [...] Rossz
vérű népség, én mondom neked.

(3) – Téged senki sem kérdezett, pimasz kis sárvérű – sziszegte. (Draco Malfoy Hermionénak)

(4) – Undorító dolog sárvérűnek nevezni valakit – morogta Ron.

C)

a) Mit tud eddig Harry a saját múltjáról?

b) Milyen párhuzamokat lehet észrevenni Harry és Denem sorsa között? Lesz ennek jelentősége a későbbi részekben?

c) Mi aggasztja legjobban Harryt, amit még a barátainak sem mond el? Miért?

d) Ki kvibli vagy majdnem kvibli? Miért szégyen kviblinek lenni?

e) Keresd a való életben párhuzamokat a kvibliségre! (Amikor messze esik az alma a fájától.)

f) Szerinted Harry kiválasztott? Miben más, mint a többiek?

4. Írj két zárógondolatot az eddigi tapasztalatokról!

a) Amit fontosnak tartok az eddig megbeszéltekből a mászágról általában:

b) Amit fontosnak tartok a regénnyel kapcsolatban:

5. Harry szocializálódásának, nevelődésének helyszínei, eseményei

A) A Dursley család

- a) Az első fejezet alapján állapítsd meg, milyen családmódellet kap Harry Dursleyéknál! Sorold fel a jellegzetességeket!

- b) Mennyiben készíti őt ez fel az élet megpróbáltatásaira, milyen tulajdonságokat, túlélési technikákat fejleszthet ki egy ilyen család a benne élőkben?

- c) Vannak-e veszélyei Harryre nézve ennek a mintának? Mik ezek?

- d) Miért teszik mégis Dumbledore-ék ebbe a családba, amikor árva marad?

B) A Weasley család

- a) Milyen családmódellet kap Harry az Odúban? Hogyan viszonyul ehhez?

b) Mire készítik fel a Weasleyéknél tapasztaltak Harryt mint jövődő varázslót és mint embert?

c) Harry és például Malfoyék is igen gazdagok. Weasleyék szegények. Milyen külső és belső konfliktusok forrása ez a regényben?

d) Miért kell Harrynek gazdagnak lennie? (Vagyis miért így találta ki az író a figurát?)

c) Roxfort

a) Harry jobban érzi magát Roxfortban (iskola, kollégium), mint otthon. Ismersz ilyen embert a környezetemben? Szerinted problematikus ez?

b) Három ember egyengeti Harry sorsát a Roxfortban: McGalagony, Dumbledore és Hagrid. A családi szerepek szempontjából melyikük milyen funkcióban van Harry életében?

c) Milyen formában irányítja Dumbledore Harry sorsát? Keresz olyan részeket a regényben, amikor lehetőséget ad Harrynek, hogy tanácsot kérjen, de nem avatkozik bele az életébe, illetve olyan részeket, amikor konkrét tanácsokkal látja el.

- d) Dumbledore elég passzívnek látszik Harryvel kapcsolatban. Miért nem szereti, irányítja kicsit aktívabban (szegény árva rászorulna talán)?

- e) Szerinted milyen egy jó tanár? Inkább hagyja, hogy az ember maga jöjjön rá a dolgokra, vagy aktívabbnak kell lennie? Mitől függ ez?

- 6. Készíts táblázatot a főszereplők jónak és rossznak tartott tulajdonságairól! Válassz három szereplőt Ron, Hermione, Harry, Draco, Dumbledore és Hagrid közül! Ha változnak a tulajdonságaik, azt is rögzítsd!**

NÉV	JÓ TULAJDONSÁG	ROSSZ TULAJDONSÁG

7. Jellemváltozás, nevelődés

a) Változik-e Ron, Hermione és Draco?

b) Miért van Dracónak két idétlen, kissé állatszerű barátja? Hogyan illik ez a jelleméhez?

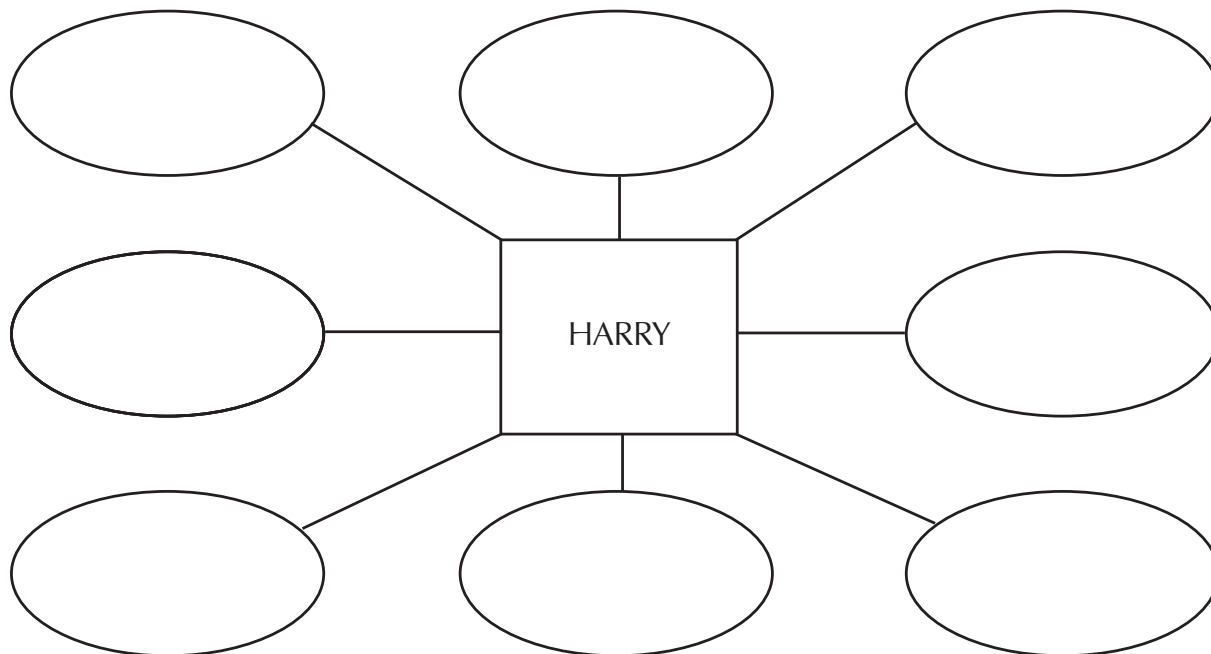
c) Változik-e Harry jelleme, emberekhez való viszonya, a világról alkotott elképzelése a mű során?

d) Milyen állandó jellemvonásait tudod felsorolni? Vannak-e rossz tulajdonságai?

e) Miért mondhatjuk, hogy a regény Harry nevelődési regénye is?

f) Általában mennyit változnak a mű során a szereplők? A mesékben, akcióművekben és krimikben változnak-e a jellemek? És az általad ismert ifjúsági vagy felnőtteknek írott regényekben? Milyen irodalmi konvenciót (hagyományt) követ ebben a tekintetben a regény?

8. Készítsünk Harryről jellemtérképet!

9. Milyen nézőpontok érvényesülnek a regényben?

a) Vizsgáld meg az alábbi közléseket! Kinek a nézőpontjából szólal meg az elbeszélő? Aktuálisan kit ábrázol belülről és kit úgy, ahogy bárki kívülről is láthatja?

(1) „Még soha életében nem volt ennyire magányos. A Roxfort összes csodájánál, még a kviddicsnél is jobban hiányzott neki két legjobb barátja.”

(2) „Mi értelme lenne kivarázsolnia magát a szobából, ha akkor büntetésből el kell hagynia Roxfortot?”

(3) „A Weasley fiúk ásítózva, kelletlenül kicammogtak a házból.”

(4) „A társaság mégis kedveszegetten tért vissza a Foltozott Üst-beli kandallóhoz.”

(5) „Még az is jobb lett volna, ha üvöltözni kezd” (Dumbledore).

(6) „A Basiliskus akaratán kívül odalökte neki a Teszlek süveget.”

(7) „Harry és Ron leültek, és igyekeztek úgy tenni, mintha otthon éreznék magukat.”

b) Jelöld meg, melyik állítás (mely állítások) illik (illenek) leginkább a regény elbeszélőjére? Véleményedet indokold!

- (1) Mindent tud a helyzetről, és el is mondja az olvasónak.
- (2) Harry nézőpontjából mutatja be a helyzetet, annyit tud, mint ő.
- (3) Belehelyezkedik Harry énjébe, ismeri az érzéseit, gondolatait.
- (4) Belehelyezkedik Ron és Hermione énjébe, ismeri az érzéseiket, gondolataikat.
- (5) Mindent tud a helyzetről, de kevesebbet mond el.

c) Érzékelsz-e különbséget az eddig olvasott epikus művek elbeszélői és a *Harry Potter* elbeszélőjének magatartása között? Végezz gyors összevetést pl. az Esti Kornél-novella elbeszélőjével!

4. KOMIKUM A REGÉNYBEN

Korábban már sokat foglalkoztunk a nevetéssel, komikummal. Akkor olyan műveket vizsgáltunk, melyeknek a komikum egyik-másik változata a mű középpontjában áll. Bár a *Harry Potter* alapvetően nem komikus mű, mégis számos komikus jegyet találunk benne. És persze külön foglalkozunk Lockharttal, a regény egyértelműen legkomikusabb figurájával (akihez hasonló alak már szerepelt idei olvasmányaink között).

1. Idézzük fel!

- a) Mit tanultunk a komikum keletkezéséről? Mi teremthet komikus hatást? Milyen fajtái vannak a komikumnak?

- b) Milyen komikus részekre emlékszel a regényből! Melyek voltak a legmulatságosabbak?

2. **Idézzétek fel a regénybeli eseményeket, képeket, jellemeket (segítenek az oldalszámok)! Mi hozza létre a komikumot ezekben az esetekben, mi a komikum forrása? A komikum melyik válfaját fedezték fel? Minden esetben egyértelmű-e a válasz? Ha nem, mi okozta a nehézséget számotokra? Töltsétek ki a táblázatot!**

KOMIKUS RÉSZ (OLDALSZÁM)	A KOMIKUM FORRÁSA	A KOMIKUM FAJTÁJA	PROBLÉMÁINK
Dobby külseje: nagy fülei a homlokát csapkodják, dülledt a szeme, viselkedése különös, pl. veri a fejét (17–20.)			
Az „Odú” név és leírása (35-től)			
Mr. Weasley lelkesedése a muglik iránt (45., 49.)			
törpementesítés (40.)			

A rivalló működése (86–87.)			
A mandagórákról szóló tájékoztató, illetve a mandagórák viselkedése (91–92., 221.)			
Az indacus toxicusnak nő a foga (91.)			
Bimba pofonvágja a növényt (92.)			
Ron törött varázspálcája visszafelé sül el – meztelencsiga-bőfögés (108–111.)			
Hagrid karamellája száját ragaszt (111., 254.)			
A karamella 3-szor szerepel (111., 201., 254.)			
Binns professzor halála (142.)			
Dursleyék karácsonyi ajándéka (201.)			
Bálint-napi törpeüzemek (223–224.)			
Myrtle öngyilkos akar lenni (150.)			
A kimúlásnapi partin a szellemek étkezése (127.)			
Villámvarázs tanfolyam hirdetése (121–122.)			
Sir Patrick levele (118–119.)			
Mindkét helyen vendég: Harrynél Dobby, Dursleynál üzleti partner			

3. Ki mondja? Komikusnak találsz az alábbi mondatokat? Ha igen, miért, ha nem, miért nem?

IDÉZET	KI MONDJA?	MIÉRT KOMIKUS/ MIÉRT NEM?
„Ahhoz képest, hogy alacsony, kövérkés, jóságos arcú asszony-ság volt, most a megszólalásig hasonlított egy felbőszült, kardfogú tigrisre.”		
„Virágmintás köténye zsebéből varázspálca kandikált elő.”		
„...a szennyes edények halk csörömpöléssel tisztogatni kezdték magukat.”		
„... mi történik, ha az ember Filibuster-csillagszórót etet egy szalamandrával.”		
„Az állat most békésen füstölgött az asztalon...”		
„Drága barátaim – szólt gyászos hangon a kísértet – ... nagy öröm számomra, hogy eljöttetek.”		
„Hisztis Myrtle meghittén zokogott a fülkéjében.”		
„A motor felpörgött, s az autó árkon-pókon keresztül elrobogott...”		
„Mint friss, főtt varangy, a szemem oly zöld...”		
„Aztán megint rám jött a bőfűgés, és összecsigáztam az »Önzetlenül az Iskoláért« különdíjat.”		
„Frics tésztás arca”		
„Egy centi bőr és ín tartja a helyén a fejemet... Sir Rendesen Lefejezett-Podmore-nak mégse vagyok elég jó!”		
„Dumbledore az ünnep fényét emelendő leszerződött egy csontváz táncsoportot.”		

- b) Hogyan jellemzi az elbeszélő Lockhartot? Inkább úgy, hogy elmondja a tulajdonságait vagy más módon? Írj néhány külső és belső tulajdonságot!

6. Lockhart kívülről és belülről

- a) Mielőtt megjelenne a regényben, már tudunk Lockhartról. Ki és hogyan beszél róla?

- b) Mikor és hol jelenik meg először? Milyen benyomást kelt az olvasóban? Miért?

- c) Milyen színű talárai vannak? Miért furcsa ez az öltözködési stílus Roxfortban?

- d) Soroljuk fel egyéb külső tulajdonságait!

e) Milyen szokásait, jellemző mondatait, nevetséges baklövéseit ismerjük meg?

f) Milyen művei vannak, ezek milyen arányban szerepelnek a megvásárolandó tankönyvek között?

g) Hogyan viselkedik a leleplezése után?

h) Miképpen fricskázza meg az író Lockhart magyarázatában a média világot?

i) Hogyan jellemeznéd a regény egészét ismerve Lockhartot? Írjunk tulajdonságlistát!

j) Milyen eszközökkel jellemzi az elbeszélő?

k) Miért, mitől komikus figura?

7. Lockhart és Harry

a) Hány közös jelenete van Harrynek és Lockhartnak? Melyek ezek?

b) Hogyan viszonyul Harry Lockharthoz?

c) Hogyan viszonyul Lockhart Harryhez?

8. Játsszátok el az alábbi jelenetet! A csillaggal (*) jelölt helyeken álljatok meg a felolvasásban! A jelenet után fogalmazzátok meg, módosította-e a játék elgondolásaitokat Lockhart és Harry viszonyáról! Jegyezzétek le azokat a hangokat, amelyek új, fontos szemponttal egészítették ki, vagy esetleg megváltoztatták véleményeteket!

ELBESZÉLŐ: „Harrynek az egyik sötét varázslatok kivédése órán egy vérfarkas szerepében kellett kiállnia a osztály elé. Ha nem lett volna jó oka rá, hogy Lockhart kedvében járjon, biztos nem vállalta volna a feladatot.”*

LOCKHART: „Üvölts szépen, Harry (*itt a Harryt játszó gyerek üvöltsön*), igen, így jó... akkor lecsaptam rá, nagyjából így, a földre löktem, és az egyik kezemmel leszorítottam...” *

„... a másikkal a torkának szegeztem a pálcámat, aztán összeszedtem a maradék erőmet, és elveztem rajta egy nagyon bonyolult varázslatot, a Homorphus-bűbájt...” *

„...erre ő panaszosan felvonyított – halljuk, Harry... panaszosabban... jó” (*Harry vonyít*)*

„... aztán eltűnt a bundája, visszahúzódtak a karmai, és emberré változott. Egyszerű, mégis hatékony akció volt – s azóta még egy falu emleget úgy, mint a hőst, aki véget vetett a havi rendszerességgel bekövetkező vérfarkastámadásoknak.” *

ELBESZÉLŐ: „Ekkor megszólalt a csengő. Lockhart feltápáskodott a padlóról.” *

9. Lockhart mint kulcsfigura?

a) Általában mikor lép színre Lockhart?

.....

.....

.....

.....

b) Miért kerülhetett be a regénybe ez a figura? Milyen szerepe van dramaturgiai (cselekményvezetési) szempontból a Harryről alkotott közvélekedés kialakításában (Harry lejáratásában), illetve abban, hogyan formálódik Harry értékrendje?

.....

.....

.....

.....

c) Miért éppen egy ilyen komikus figura alkalmas erre a szerepre?

.....

.....

.....

.....

d) Milyen rejtélyek veszik körül az alakját?

(1) Hogyan kerülhetett egy ilyen alak Roxfortba tanárnak?

(2) Miért éppen akkor ilyen pancser a „sötét varázslatok kivédése” tanára, amikor a legnagyobb szükség volna kivédeni a sötét varázslatokat? Ne felejtsd el, hogy a felügyelőbizottság tagja Lucius Malfoy!

(3) Hol van Lockhart szobája?

e) A regény Lockharttal kapcsolatban sok kérdést nyitva hagy. Lockhart neve rossz angol helyesírással (ez is a pancserségre utalhat) a zár és a szív szavakat tartalmazza. Mire lehet ebből következtetni?

10. Lockhart sok szempontból hasonlít Pyrgopoliniceshez, a hetvenkedő katonához.

a) Miben hasonlít a két figura külseje, viselkedése? Hogyan viszonyulnak hozzájuk mások?

- b) Mi a két szereplő helye az egész műben? Melyikük hogyan lepleződik le, válik egyértelműen komikussá? Mit gondolnak önmagukról a mű elején és végén?

5. A FILM ÉS A REGÉNY ÖSSZEHASONLÍTÁSA

1. Láttam vagy olvastam?

a) Töltsétek ki a táblázatot! Írjátok X-et a megfelelő helyre!

JELENETEK, SZEREPLŐK, EGYÉB INFORMÁCIÓK	CSAK A FILMBEN	CSAK A KÖNYV- BEN	MINDKET- TŐBEN, DE MÁSKÉNT
Dudley ősszel kollégiumba megy			
Harry elmeséli Vernon bácsinak, hogy nem kapott levelet a barátaitól			
Harry fényképalbumot nézeget az elején			
Néz a sövény			
A pudingtorta a vendég fejére esik			
Harry figyelmeztető levelet kap a minisztériumból			
Vernon bácsi kipottyán az ablakon			
Errol nekimegy az ablaknak			
Törpementesítés Weasleyéknél			
Párbeszéd a könyvesboltban Lucius és Arthur között			
Az Odúban magától köt a kötőtű			
A falióra mutatói			
Az elindulás			
Harry útközben majdnem kiesik a kocsiból			
Rivalló			
Frics fogadja őket Roxfortban			
Binns professzor			
Kimúlásnap parti			
Bálint-napi törpeüzenetek			
Önzetlenül az Iskoláért díj Tom Denemnek			
Ron büntetőfeladata			
Kvibliprobléma			

c) Mik a kihagyhatatlan részek? Miért?

d) Mely jelenetek maradhattak ki a filmből, és miért lehetett őket kihagyni?

e) Miért van a filmben máshogyan néhány jelenet? Több indokot is találjatok!

f) Ti mit csináltatok volna másképpen a filmben?

2. Írj záró szöveget! Válassz az alábbi mondatkezdetek közül! Többet is választhatsz. Ha papírra írod, névvel vagy akár név nélkül is kitűzheted szövegedet a témafalra.

- (1) A megbeszélés alatt/után megváltozott a véleményem a regényről, mert ...
- (2) A megbeszélés nem változtatta meg a véleményemet a regényről, mert ...
- (3) Számomra ennek a regénynek a legfontosabb problémája ...
- (4) Nekem az tetszik a legjobban ebben a regényben, ...
- (5) Nekem a megbeszélés során az volt a legnagyobb élményem, ...
- (6) Megtudtam új dolgokat a megbeszélés során, például ...

A series of horizontal dashed lines for writing notes.

3. Írj használati utasítást muglik számára a varázslótárgyakról!

(1) Varázslóóra

(2) Hopp-por

(3) Varázstükör

(4) Deradír

(5) Rivalló

(6) Láthatatlanná tevő köpeny

(7) Kifogyhatatlan szendvicstál

(8) Vízálló tűz

(9) Önkeverő kártya

4. Írj szótárt! Magyarázd meg a mugliknak az alábbi szavakat!

(1) sárvérű

(2) aranyvérű

(3) mugli

(4) kvibli

(5) párszaszó

5. Milyen a fantáziád?

a) Írd meg a kviddics játékszabályait röviden!

b) Egy reklámújság számára mutasd be és méltasd ezeket a seprűmárkákat! (A hátrányosabb tulajdonságaikat is próbáld előnyösként bemutatni!)

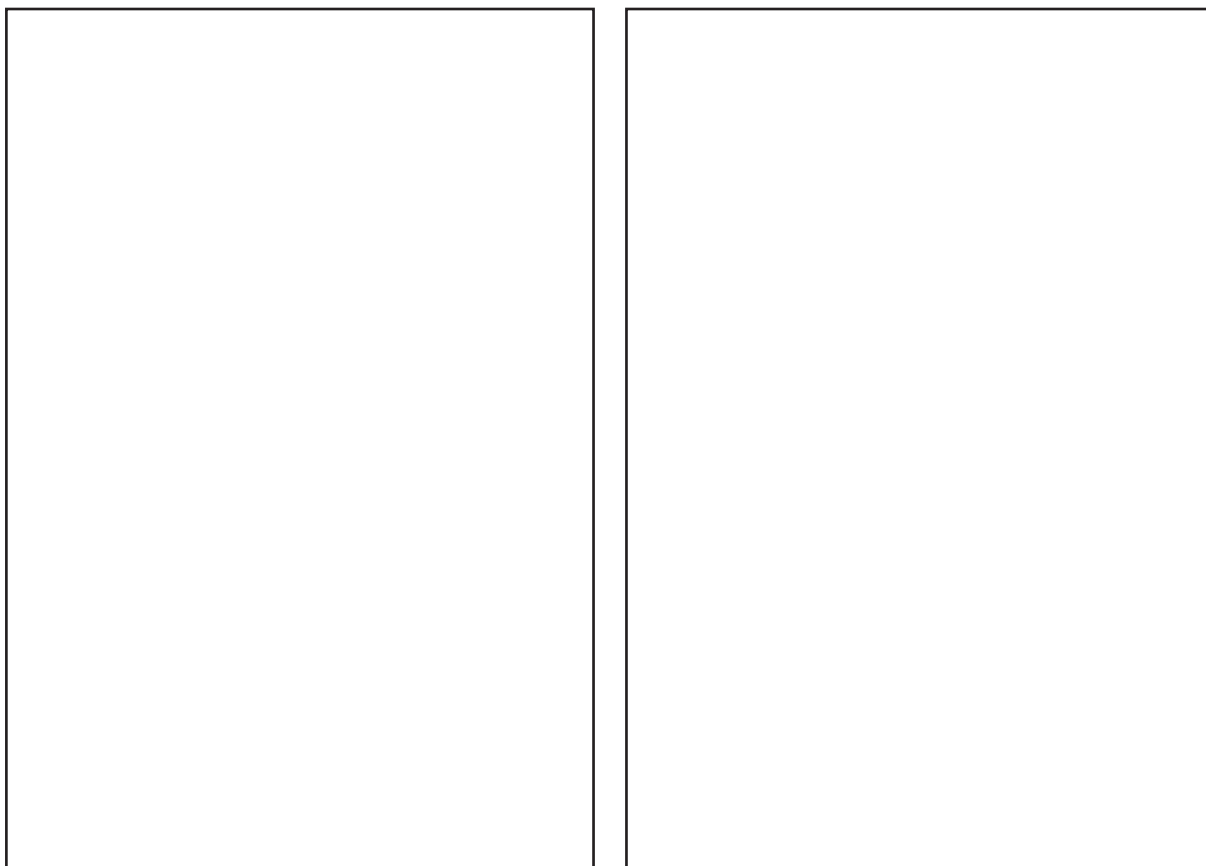
(1) Hullócsillag

(2) Jólsep-R

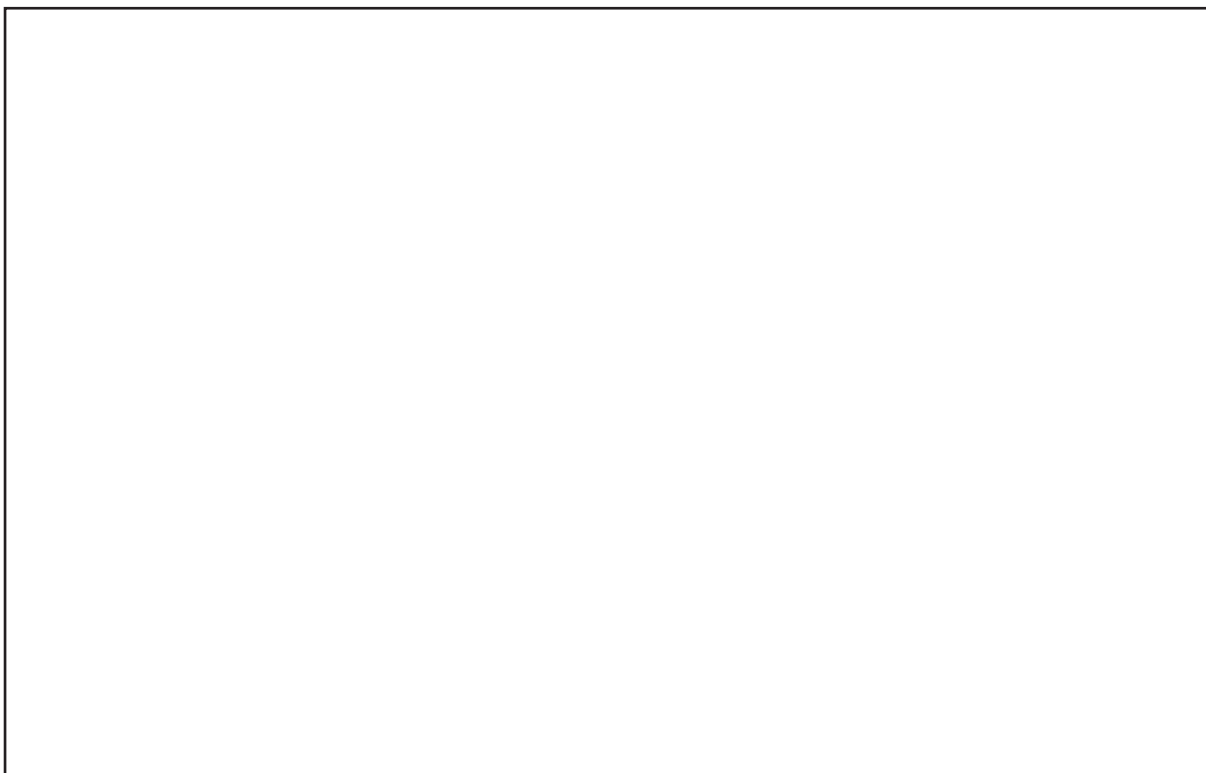
6. Javasolj jó szakácskönyveket Mrs. Weasleynek!

7. Tervezz, rajzolj vagy fess könyvborítót Lockhart könyveinek!

--	--

Two empty rectangular boxes, one on the left and one on the right, separated by a vertical line. They are intended for drawing or writing.

8. Rajzold meg a tanárok tablóját vagy egy-egy tanár portróját! Próbáld a film hatását kiiktatni! Te milyenek képzeled őket?

A large empty rectangular box, intended for drawing or writing.

AJÁNLOTT IRODALOM:

AGGOD ZSUZSA–BOLDIZSÁR ILDIKÓ: *Harry Potter és a Titkok Kamrája*. Tanítási segédanyag az 5–6. évfolyam számára. Tanári Kincsestár, 2002.

ALLAN ZOLA KRONZEK–ELIZABETH KRONZEK: *Varázslók kézikönyve*. Geopen Kiadó, 2002.

FÓNAGY IVÁN: *A mágia és a titkos tudományok története*. Tinódi Könyvkiadó, 1989.

GALADRIEL WATERS–PROF. ASTRE MITHRANDIR: *Roxfort titkai*. Szukits Könyvkiadó, 2004.

GÖTHE SALAMANDER (J. K. ROWLING): *Legendás állatok és megfigyelésük*. Animus Kiadó, 2001.

HANS BIEDERMANN: *Mágikus művészetek zseblexikona*. Kentaur Könyvek, 1989.

Harry Potter English–Hungarian Lexicon

KENDE B. HANNA: *Harry Potter titka*. Osiris Kiadó, 2001.

KURT SELIGMANN: *Mágia és okkultizmus az európai gondolkodásban*. Gondolat, 1987.